RAKENNUS-
TEOLLISUUS

Lausunto

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030 (VNS 15/2022 vp)

Eduskunnan ympäristövaliokunta 24.1.2023

Pekka Vuorinen
Rakennusteollisuus RT

Elinkaarinäkökulma sekä ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

- Rakennettua ympäristöä koskevat päätökset vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen, koska infrastruktuuri muuttuu hitaasti.
  - Elinkaarinäkökulma
  - Sektorikytkeytyminen sekä kokonaisuuden ja riippuvuuksien hahmottaminen
- Kaikki toimet ovat tärkeitä mutta mikä tai mitkä ovat merkittävimpiä; vaikuttavuusarviot olennaisia
- **Suunnitteluvaiheessa sidotaan kiinni merkittävä osa rakennetun ympäristön elinkaarisista vaikutuksista**

Hiilipäästöjen hallittu vähentäminen
Rakentamisen elinkaarilaadun eri tekijöiden huomioiminen

Rakentamisen jakautuminen päätoimialoittain

Rakennustuotannon arvo 2020

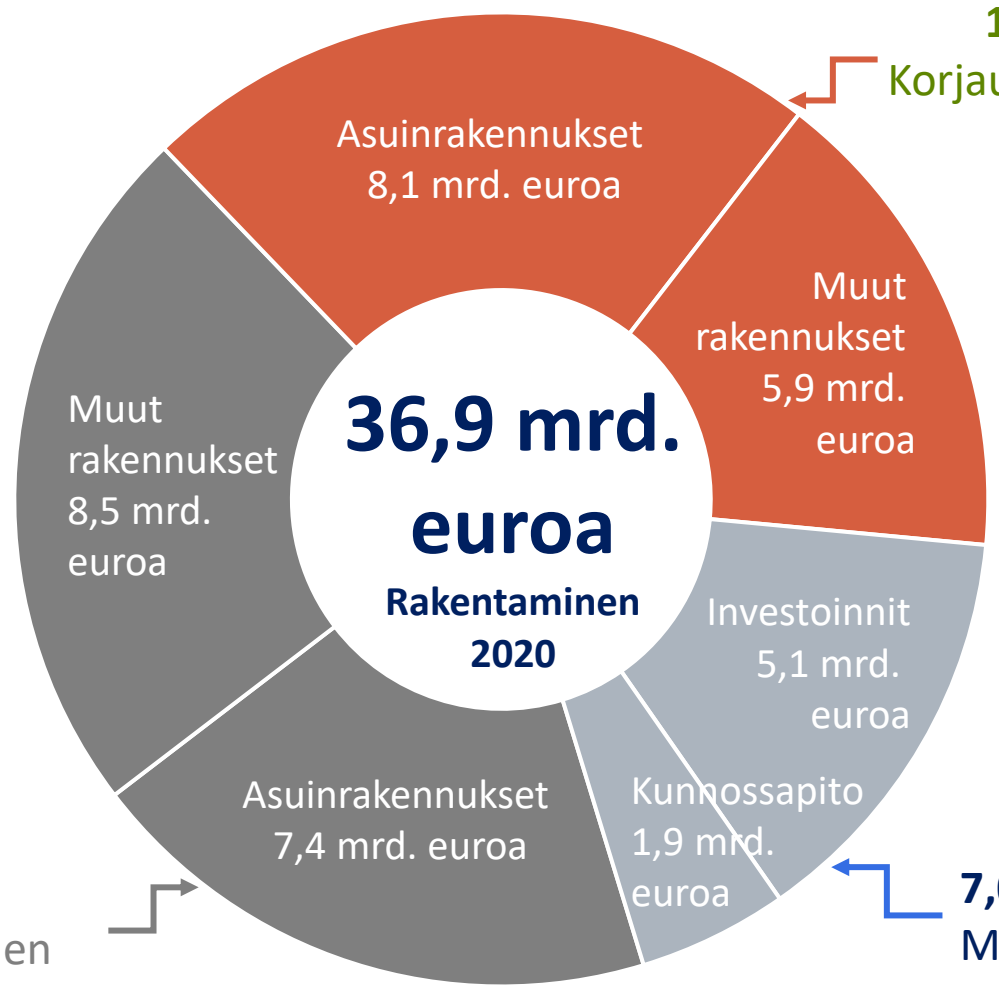

14,0 mrd. euroa
Korjausrakentaminen

15,9 mrd. euroa
Uudisrakentaminen

7,0 mrd. euroa
Maa- ja vesirakentaminen

Lähde: Tilastokeskus, Forecon Oy

24.1.2023

Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö
Vesihuolto

- *Vesihuollon varautumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on parannettu vuoteen 2026 mennessä*
- *Vesihuollon korjausvelan kasvuun, toimialan rakennemuutokseen ja yhteistyön edistämiseen puututaan vesihuoltolain päivittämisellä ja kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelmalla.*

RT:n huomioita:

- **Toimenpide-ehdotuksena RT esittää, että korjausvelkaan puututaan määrätietoisilla toimilla eli pitkäjänteisesti suunnitelluilla korjausinvestoinneilla**. **Vesihuollon infran paikoin kriittistä tilaa** kuvaa hyvin oheinen Maaseudun Tulevaisuuden pääkirjoitus:
  - https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/e87447bd-e64a-5435-bdaa-da03b5d96a27

Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö
Liikenne- ja viestintäinfrastruktuuri

- *Liikenne- ja viestintäinfrastruktuurin haavoittuvuudet on tunnistettu vuoteen 2026 mennessä ja ilmastonkestävyyttä vahvistettu vuoteen 2030 mennessä*
  - *Toimenpide 7.1 Viedään ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellyttämät toimet osaksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan vakiintuneita strategisia ohjaus-asiakirjoja*
    - *Kuvaus: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimet sisällytetään keskeisiin strategisiin oh-jausasiakirjoihin, kuten valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12) ja Digi-kompassi. Toimenpiteellä varmistetaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen huomiointi kai-kessa toiminnassa.*
  - *Toimenpide 7.2 Kehitetään liikennejärjestelmän ja liikenne- ja viestintäverkkojen tieto-perusteista päätöksentekoa ja toimintamalleja*
  - *Toimenpide 7.3 Toteutetaan yksityisteiden ja -siltojen kuntokartoitus ja aktivoidaan sen pohjalta tiekuntia teiden perusparannukseen ja kunnossapitoon*
    - *Kuvaus: Kartoitetaan Suomen yksityisteiden ja niiden siltojen kuntoa, selvitetään energiapuu-terminaalien tilanne ja tarve sekä kannustetaan tiekuntia teiden perusparannukseen ja kunnossapitoon.*

RT:n huomioita
Liikenne- ja viestintäinfrastruktuuri

- Toimenpide-ehdotuksena RT esittää, että **korjausvelkaan puututaan määrätietoisilla toimilla eli pitkäjänteisesti suunnitelluilla korjausinvestoinneilla**. Liikenne- ja viestintäinfran osalta korjausvelan määrä on yksiselitteisesti hälyttävästi kasvamassa; liikenneväylissä se on 2,9 mrd. € ja kasvaa nykyrahoituksella koko ajan. Liikenneinfraan liittyvinä toimenpide-ehdotuksina RT esittää:
  - Liikenne 12 -ohjelman rahoitustason (1,4 mrd. €/v perusväylänpitoon ja 600 milj.€/v investointeihin + inflaatiotarkistukset) varmistaminen.
  - Väylävision määrätietoinen toteuttaminen.
  - Liikennepolitiikan ja -rahoituksen järjestelmämuutos (isot investoinnit budjetin ulkopuolelta)
- **Em. visio voi toteutua pitkäjänteisellä väyläpolitiikalla ja oikein ajoitetulla sekä riittävästi rahoitetulla perusväylänpidolla. Jotta rahat riittävät, tarvitaan väylävisio, parlamentaarinen toimenpideohjelma saavutettavuuden parantamiseksi ja väylärahoituksen uudistus**. Hallitusten tulisi sitoutua Liikenne 12 -ohjelmaan ja pitää liikennerahoitus siinä linjatulla tasolla. Yhteiskunnassa on käytävä myös kiireellisesti keskustelu siitä, miten järjestetään visioon pohjaavien elinvoimainvestointien erillisrahoitus budjettikehyksen ulkopuolelta.

Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö

Rakennettu ympäristö

- *Toimenpide 8.1 Lisätään ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat säännökset kaavoitusta ja rakentamista ohjaavaan lainsäädäntöön ja selvitetään rakentamista koskevan ohjauksen kustannusoptimaalisuutta ilmastonmuutokseen sopeutumisen suhteen*
- *Toimenpide 8.2 Varmistetaan kaavoituksessa ja rakentamisessa tarvittavan tiedon ajantasaisuus ja saatavuus*
- *Toimenpide 8.3 Kartoitetaan alueidenkäytön suunnittelussa lähtötietoina tarvittavat maakunnallisesti merkittävät ekologiset yhteydet*

RT:n huomioita
Rakennettu ympäristö

- **Rakentamisen osalta sopeutumissuunnitelma keskittyy pitkälti uudisrakentamiseen jo olemassa olevassa rakennuskannassa tarvittavien ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvittavien muutostöiden/korjausten jäädessä olemattomaan rooliin. Merkittävänä riskinä nopeasti muuttuvassa ilmastossa on nähtävissä rakenteisiin liittyvä korjausvelan kasvu, sisäilmaston heikkeneminen ja energiatehottomuuden tuomat lukuisat kerrannaisvaikutukset.**
  - Olemassa olevan rakennuskannan energiankäyttö muodostaa TEM:n koordinoiman eri sektoreiden vähähiilisyyden tiekarttojen selvitystyön mukaan 76 % kaikista kiinteistö- ja rakennussektorin kasvihuonekaasupäästöistä.
- **Tarvittaviin toimiin tulee laatia niin lyhyen kuin pidemmänkin aikajänteen tavoitteet toimenpiteineen**. RT painottaa laajapohjaisen yhteisen kehitystyön sekä TKI-panostusten merkitystä. Konkreettisiin korjausvelkaa purkaviin korjausrakentamisen toimenpiteisiin tulee sisällyttää myös rahoitusstrategia ja -suunnitelma.
- Uudisrakentamisen osalta RT huomauttaa, että nyt eduskunnan käsittelyssä oleva rakentamislaki (MRL-uudistuksen jäätyä puolitiehen) ei yksistään tuo ratkaisua olemassa oleviin haasteisiin. Toimenpideohjelmassa nyt esitettyjen tavoitteiden ja niiden toimenpiteiden, sekä yhteistyössä syntyvien jatkoehdotusten jalkautukseen tarvitaan eri sidosryhmät ja toimijat mukaan markkinaehtoisten (esim. green deal -tyyppiset toimintamallit) toimenpiteiden edistämiseksi.
- RT pitää hyvänä, että **sopeutumissuunnitelma tunnistaa tutkimustyön ja laajemmin TKI-työn ja siihen panostamisen merkityksen myös infrastruktuurin ja rakennetun ympäristön alueella**.

Varautuminen jo nähtävissä olevaan ilmastonmuutokseen – TKI-panostusten merkitys

- RT pitää hyvänä, että sopeutumissuunnitelma tunnistaa tutkimustyön ja laajemmin TKI-työn ja siihen panostamisen merkityksen myös infrastruktuurin ja rakennetun ympäristön alueella.
- RT painottaa laajapohjaisen yhteisen kehitystyön sekä TKI-panostusten merkitystä. Konkreettisiin korjausvelkaa purkaviin korjausrakentamisen toimenpiteisiin tulee sisällyttää myös rahoitusstrategia ja -suunnitelma.

RAKENNUS·
TEOLLISUUS

Kiitokset mielenkiinnostanne

pekka.vuorinen@rt.fi